

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР
АКАДЕМИЯСИ МИНТАҚАВИЙ БЎЛИМИ
ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ**

**ХОРАЗМ МАЪМУН
АКАДЕМИЯСИ
АХБОРОТНОМАСИ**

Ахборотнома ОАК Раёсатининг 2016-йил 29-декабрдаги 223/4-сон қарори билан биология, қишлоқ хўжалиги, тарих, иқтисодиёт, филология ва архитектура фанлари бўйича докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган

2023-12/2

**Вестник Хорезмской академии Маъмуна
Издается с 2006 года**

Хива-2023

Бош муҳаррир:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.

Бош муҳаррир ўринбосари:

Ҳасанов Шодлик Бекпўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Таҳрир хайати:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.
Абдуллаева Муборак Махмусовна, б.ф.д., проф.
Абдуҳалимов Баҳром Абдурахимович,
т.ф.д., проф.

Агзамова Гулчехра Азизовна, т.ф.д., проф.

Аимбетов Нагмет Каллиевич, и.ф.д., акад.

Аметов Якуб Идрисович, д.б.н., проф.

Бабаджанов Хушнот, ф.ф.н., проф.

Бобожонова Сайёра Хушнудовна, б.ф.н., доц.

Бекчанов Даврон Жуманазарович, к.ф.д.

Буриев Хасан Чутбаевич, б.ф.д., проф.

Ганджаева Лола Атаназаровна, б.ф.д., к.и.х.

Давлетов Санжар Ражабович, тар.ф.д.

Дурдиева Гавҳар Салаевна, арх.ф.д.

Ибрагимов Бахтиёр Тўлаганович, к.ф.д., акад.

Исмаилов Исҳақжон Отабаевич, ф.ф.н., доц.

Жуманиёзов Зоҳид Отабаевич, ф.ф.н., доц.

Жуманов Мурат Арепбаевич, д.б.н., проф.

Кадирова Шахноза Абдухалиловна, к.ф.д., проф.

Каримов Улғубек Темирбаевич, DSc

Курбанбаев Илҳом Жуманазарович, б.ф.д., проф.

Курбанова Саида Бекчановна, ф.ф.н., доц.

Кутлиев Учқун Отобоевич, ф-м.ф.д.

Ламерс Жон, қ/х.ф.д., проф.

Майкл С. Энжел, б.ф.д., проф.

Махмудов Рауфжон Баходирович, ф.ф.д., к.и.х.

Мирзаев Сирожиддин Зайниевич, ф-м.ф.д., проф.

Мирзаева Гулнора Саидарифовна, б.ф.д.

Пазилов Абдуваеит, б.ф.д., проф.

Раззақова Сурайё Раззоқовна, к.ф.ф.д., доц.

Рахимов Раҳим Атажанович, т.ф.д., проф.

Рахимов Матназар Шомуротович, б.ф.д.,

проф.

Рахимова Гўзал Юлдашовна, ф.ф.ф.д., доц.

Рўзметов Бахтияр, и.ф.д., проф.

Садуллаев Азимбой, ф-м.ф.д., акад.

Салаев Санъатбек Комилович, и.ф.д., проф.

Сапарбаева Гуландам Машариповна, ф.ф.ф.д.

Сапаров Каландар Абдуллаевич, б.ф.д., проф.

Сафаров Алишер Каримджанович, б.ф.д., доц.

Сирожов Ойбек Очилович, с.ф.д., проф.

Сотипов Гойипназар, қ/х.ф.д., проф.

Тожибаев Комилжон Шаробитдинович,

б.ф.д., академик

Холлиев Аскар Эргашевич, б.ф.д., проф.

Холматов Бахтиёр Рустамович, б.ф.д.

Чўпонов Отаназар Отожонович, ф.ф.д., доц.

Шакарбоев Эркин Бердикулович, б.ф.д., проф.

Эрматова Жамила Исмаиловна, ф.ф.н., доц.

Эшчанов Рузумбой Абдуллаевич, б.ф.д., проф.

Ўразбоев Файрат Ўразалиевич, ф-м.ф.д.

Ўрозбоев Абдулла Дурдиевич, ф.ф.д.

Ҳажиева Мақсуда Султоновна, фал.ф.д.

Ҳасанов Шодлик Бекпўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Худайбергана Дурдона Сидиқовна, ф.ф.д.

Худойбергана Ойбек Икромович, PhD, к.и.х.

Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси: илмий журнал.-№12/2 (109), Хоразм Маъмун академияси, 2023 й. – 261 б. – Босма нашрнинг электрон варианты - <http://mamun.uz/uz/page/56>

ISSN 2091-573 X

Муассис: Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси минтақавий бўлими – Хоразм Маъмун академияси

© Хоразм Маъмун академияси ноширлик бўлими, 2023

МУНДАРИЖА
ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

Alikulov A.T. O‘zbekistonda individual investorlarning faoliyatining nazariy va tashkiliy jihatlari	6
Allayarova M.Q., Joniqulov B.R. Sirdaryo viloyati iqtisodiyotini “ilg‘or innovatsiyalar hududi”ga aylantirish yo‘llari	9
Asqarova N.I. Mintaqalarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik ishlab chiqarish faoliyatini tarkibiy baholash	12
Axmedova N.A. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes subyektlari investitsiyalarini moliyaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	15
Chulliyev S.R. O‘zbekistonda venchur kapitali shakllanishi va uning institutsional asoslari	18
Erejepova B.A. Maishiy xizmatlar sifati va uni aniqlash mezonlari	21
Ergashev A.A. Iqtisodiyotda turizm sohasini innovatsion rivojlantirish yo‘llari	24
Isaqova Z.M. Loyiha boshqaruvi standartlarining davlat xizmati samaradorligini oshirishdagi o‘rni va ahamiyati	27
Iskandarov A. The role of insurance mechanisms in reducing agricultural risks	30
Jumayev R.Ch. Suv xo‘jaligi kompleksini boshqarishni tashkil qilish va uning sug‘oriladigan yerlardan foydalanish tizimini tartibga solish ta’siri	33
Jumayeva G.J. Qishloq xo‘jaligi korxonalarida xo‘jalik faoliyati tahlilida ekonometrik modellashtirishning ilmiy-nazariy asoslari	37
Khusniddinov N. Enhancing investment attractiveness in the tourism sector through strategic financing	40
Kurbaniyazov Sh.K. Korporativ boshqaruvni joriy etish mexanizmini takomillashtirish va uning samaradorligini oshirish	43
Mamajonova S.V., Boboqulov O.Yu. Mamlakatimizda innovatsion klasterlarni rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlari	46
Mambetkarimov S.M. Mamlakatning iqtisodiy xavfsizligi sharoitida yashirin iqtisodiyot darajasini baholash usullarining xususiyatlari	49
Masharipov X. Mintaqada turizm xizmatlari eksportini asosiy yo‘nalishlari	53
Matyakubov U.R. “Yashil” iqtisodiyotni rivojlantirishda ekologik marketingni o‘rni	56
Murtazayev N.R. O‘zbekiston iqtisodiyotida sug‘urta faoliyatining tutgan o‘rni	61
Narmamatov I.B. Zamonaviy to‘lov tizimidagi innovatsiyalar va ularning qiyosiy tavsifi	64
Navruz-zoda L.B. Methodological approaches to assessment of entrepreneurial ability	67
Nosirov B. Qishloq xo‘jaligida innovatsion usullarda mahsulot sifatini oshirishning samaradorlikka ta’siri	71
Olimjonova G. O‘zbekiston Respublikasida meva-sabzavot mahsulotlari eksporti salohiyatini iqtisodiy-statistik tahlili	75
Olimova N.X. O‘zbekiston korxonalarida import o‘rnini bosuvchi ishlab chiqarishga asoslangan sanoat siyosatining amalga oshirilishi	78
Omanov R.F. Boshqaruv va moliyaviy hisobni raqamlashtirish istiqbollari	84
Omanov R. Unlocking prosperity: strategic financial levers for enterprise resilience and stability	87
Oromidinov M. Strategies for strengthening internal auditing in Uzbekistan's commercial banks	91
Rajabova M.A. Iste'molchilarning afzalliklarini tahlil qilishda marketing tadqiqotlari va xizmatlaridan foydalanish samaradorligi	94
Rakhimova S.M. Basing and forecasting the priorities for the introduction of innovative medical services in the region	98
Raxmonova B.S. Yong‘oqchilik sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar natijalari	102
Safarov Sh.I. Organizational-economic foundations and specific aspects of the approach based on internal rating in the assessment of credit collateral	105
Saidova F.K., Buranov D. Qishloq xo‘jaligi tarmoqlarida bozor infratuzilmasini rivojlantirish yo‘llari va xususiyatlari	108

Sattarova D.D. Possibilities of effective use of activities of Islamic finance organizations in Uzbekistan	112
Shamsiyeva Yu.O. Tijorat banklarida xizmatlarni raqamlashtirish va transformatsiya jarayonlarini takomillashtirish yo'llari	117
Shokirova D.O. Davlat qarzi va uning salbiy oqibatlari	119
Sobirova F.I., To'lanov D. Qishloq xo'jaligida mehnat munosabatlarini takomillashtirishning xorijiy tajribalari	123
Sotvoldiyev N.N. Sanoat korxonalarini tijorat banklari tomonidan kreditlash bo'yicha xorijiy mamlakatlar tajribasi	126
Tadjiyev B.U. Tadbirkor va tadbirkorlik qobiliyatiga zamonaviy qarashlar	132
Xamrayeva S.N. Hududlarning barqaror iqtisodiy o'sishini ta'minlashda xorijiy mamlakatlar tajribasidan foydalanish	138
Yuldosheva Sh.A. Uy-joy kommunal xo'jaliklarida servis xizmatlarini tashkil etishga oid xorijiy tajribasi	141
Zaylobitdinova H.X. Oliy ta'lim muassasalarining tijorat faoliyatini boshqarishda xorijiy tajribalardan foydalanish imkoniyatlari	144
Амиркулов Ш.О. Ўзбекистонда органик қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг назарий-илмий асослари	149
Артикова Ш.И. Хизмат кўрсатиш соҳасида иқтисодий самарадорликни баҳолашга услубий ёндашув	152
Асатуллаев Х.С. Иқтисодий ўсишга эришишда давлат фискал сиёсатининг ўрни	155
Джалилов Р.Х. Қўшилган қиймат солиғи ҳисобини такомиллаштириш масалалари	163
Жуманова В.А. Дунё мамлакатларида тиббий хизматлар бозорини ривожлантиришнинг илғор тажрибалари ва хусусиятлари	166
Имомов Р.Д. Лимон етиштиришда инновацион технологияларни жорий этиш асосида тармоқни ривожлантириш истиқболлари	174
Исламова Т.Р. Роль образования в экономическом росте и развитии страны	177
Калимуллина Н. Қурилиш соҳасида кичик бизнес ва хусусий тadbirkorlik қўллаб-қувватланишини социологик сўровномалар асосида эксперт баҳолаш	180
Кучкоров Г.Ф. Раскрытие экономической эффективности плодoоовощеводства	186
Мансуров М.А. Давлат бюджет назорати тизимини ривожлантириш йўналишлари	189
Маҳмудова Н.Б. Хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантиришга таъсир этувчи омиллар самарадорлигини эконометрик баҳолаш	193
Наимов Ш. Анализ управления портфелем залогов в коммерческих банках	199
Олланазаров Б.Д. Туристик хизматлар соҳасида инновацияларни таснифлашнинг услубий жиҳатлари	202
Пулатова С.Ю. Совершенствование механизмов регионального развития культурного туризма	207
Равшанов А.Д. Қишлоқ хўжалигини барқарор ривожлантириш асосида мамлакат аҳолисининг озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш йўллари	210
Собиров Дж. Оптимизация финансирования корпоративного сектора узбекистана через рынок облигаций	212
Тожибоева Н. Пахта-тўқимачилик кластерлари ходимларини салоҳиятини бошқариш	215
Тожибоева Н. Корхоналарда ходимлар салоҳиятини бошқаришда ривожланган мамлакатлар тажрибаси	218
Турсунов Ш.Х., Искандаров А.М. Теоретические аспекты финансов домашних хозяйств	221
Убайдуллаев Т., Иброгимов Ш. Ишлаб чиқариш корхонасини бошқариш жараёнининг сифат менежменти тизими ва тамойиллари асосида такомиллаштириш	224
Утемуратов Р.Б. Ахборот технологияларини жорий этишда иқтисодий самарадорликни баҳолаш масалалари	227
Файзиева Н.Ш. Корхоналар иқтисодиётини ўрганишнинг зарурияти	232
Файзиева Н.Ш. Корхоналар фаолиятини самарали ташкил этиш	

Файзиева Ш.Ш. Минтақалар ривожланишида эркин иқтисодий ҳудудларнинг ўрни ва хориж тажрибалари	236
Ҳасанова Ю.М. Ўзбекистон Республикасида хорижий инвестицияларни жалб этишнинг аҳамияти	240
Худойқулов Ҳ.А. Инвестиция фаоллигини оширишда банкларнинг роли	243
Шавқиев Э. Миллий иқтисодиётни саноатлаштиришга доир айрим масалалар	246
Шарипов К., Маткаримова И.А. Ялпи ички маҳсулотни ишлаб чиқариш ва харажатлар усуллари бўйича ҳисоблашни эконометрик моделлаштириш	250
Шеров А.Б. Олий таълим муассасаларини молиялаштиришда давлат бюджети маблағларининг тутган ўрни	256

UO'K 338.48

**QISHLOQ XO'JALIGI TARMOQLARIDA BOZOR INFRATUZILMASINI
RIVOJLANTIRISH YO'LLARI VA XUSUSIYATLARI***F.K.Saidova, katta o'qituvchi, Buxoro davlat universiteti, Buxoro**D.Buranov, talaba, Buxoro davlat universiteti, Buxoro*

Annotatsiya. Ushbu maqolada qishloq xo'jaligi tarmoqlarida bozor infratuzilmasini rivojlantirishning kontseptual asoslari, qishloq infratuzilmasini rivojlantirish loyihasi, uning strategiyasi va tamoyillari, qishloq xo'jaligini 2030 yilgacha rivojlantirishning asosiy vazifalari va yo'nalishlari, "Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat tarmog'ini rivojlantirishning asosiy tamoyillari, "yashil iqtisodiyot"ga inklyuziv o'tishni qo'llab-quvvatlash loyihasi va iqlimga yo'naltirilgan qishloq xo'jaligi bilimlari va innovatsion tizimini rivojlantirish, 2020-2030-yillarda O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirish strategiyasi va amalga oshirish strategiyasi, tahliliy ma'lumotlar qishloq xo'jaligining hududiy qishloq xo'jaligi tarmoqlari infratuzilmasini boshqarishni takomillashtirish yo'llari haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: Qishloq xo'jaligi infratuzilmasi, modernizatsiya, diversifikatsiya, infratuzilma, investitsion jozibadorlik, yashil iqtisodiyot, "Yo'l xaritasi", innovatsion tizim, agrokompleks korxonalari, agrobiznes muhiti.

Аннотация. В данной статье рассмотрены концептуальные основы развития рыночной инфраструктуры в отраслях сельского хозяйства, проект развития сельской инфраструктуры, его стратегия и принципы, основные задачи и направления развития сельского хозяйства до 2030 года, «Агропродовольственный сектор. Основные принципы проекта по поддержке инклюзивного перехода к «зеленой экономике» и развитию климатоориентированной системы сельскохозяйственных знаний и инноваций, стратегия и реализация стратегии на 2020-2030 годы и реализация развития сельского хозяйства Республики Узбекистан, аналитическая информация О путях совершенствования управления инфраструктурой региональных аграрных отраслей сельского хозяйства.

Ключевые слова: Сельскохозяйственная инфраструктура, модернизация, диверсификация, инфраструктура, инвестиционная привлекательность, зеленая экономика, «Дорожная карта», инновационная система, предприятия агрокомплекса, агробизнес-среда.

Abstract. In this article, the conceptual basis of market infrastructure development in agricultural sectors, the project of rural infrastructure development, its strategies and principles, the main tasks and directions of agricultural development until 2030, "Agricultural and food sector The main principles of the project to support the inclusive transition to the "green economy" and the development of the climate-oriented agricultural knowledge and innovation system, the strategy and implementation of the 2020-2030 strategy and implementation of the agricultural development of the Republic of Uzbekistan, analytical information about the ways to improve the management of the infrastructure of regional agricultural sectors of agriculture is highlighted.

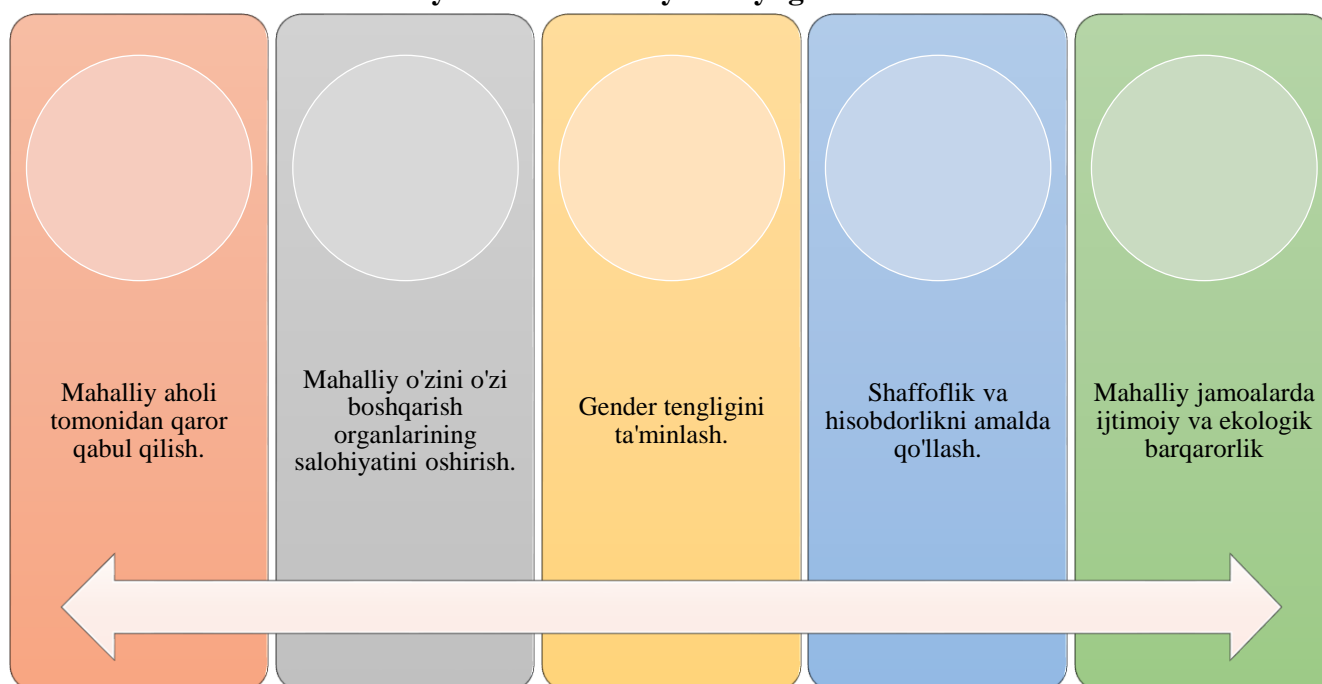
Key words: Agricultural infrastructure, modernization, diversification, infrastructure, investment attractiveness, green economy, "Roadmap", innovative system, agrocomplex enterprises, agribusiness environment.

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy rivojlanish va kambag'allikka qarshi kurashish vazirligi 2020-2024-yillarda "Qishloq infratuzilmasini rivojlantirish" loyihasini amalga oshirishni rejalashtirmoqda [1].

Loyihada O'zbekistonning Andijon, Farg'ona, Namangan, Jizzax va Sirdaryo viloyatlarining 300 dan ortiq qishloqlari ishtirok etadi va ushbu aholi punktlarida asosiy ijtimoiy infratuzilmani sifatini yaxshilash uchun mablag' olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Loyiha Jahon banki va Osiyo infratuzilma sarmoyalari banki (AIIB) moliyaviy ko'magida amalga oshirildi. Jahon banki tomonidan 100 million dollar, Osiyo infratuzilma investitsiya banki tomonidan 82 million AQSh dollari miqdorida kredit ajratildi. Buning uchun O'zbekiston Respublikasi hukumati tomonidan 1,6 million AQSh dollari ajratilgan bo'lib, loyihaning umumiy qiymati 183,6 million AQSh dollarini tashkil etadi.

Loyiha qishloq aholisining asosiy infratuzilmasi sifatini yaxshilash va loyiha bilan qamrab olingan qishloqning hayotiy faoliyatini ta'minlovchi xizmatlar sifatini oshirishga qaratilgan. Shuningdek, loyiha qishloq aholisini o'z mahallasida ko'rsatiladigan infratuzilma xizmatlariga bo'lgan asosiy ehtiyojlarini baholash va kelgusida rivojlantirish bo'yicha qarorlar qabul qilish jarayoniga jalb qilish orqali mahalliy o'zini o'zi boshqarish tizimini takomillashtirishga yordam beradi. [2]

Loyiha beshta asosiy tamoyilga asoslanadi:

Qishloq xo'jaligini 2030 yilgacha rivojlantirishning asosiy vazifalari va yo'nalishlari etib quyidagilar belgilandi:

- oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligini ta'minlash va iste'mol ratsionini takomillashtirish,
- savdoni yanada erkinlashtirish, sifat nazorati infratuzilmasini rivojlantirish,
- qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat sanoatini modernizatsiya qilish,
- atrof-muhitni muhofaza qilishni va atrof-muhit muhofazasini ta'minlashni ta'minlaydigan yer va suv resurslaridan, o'rmon xo'jaligidan, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish;
- ma'muriy boshqaruvdan bozor iqtisodiyotiga o'tishni ta'minlash maqsadida davlat boshqaruvi tuzilmasini qayta qurish va yanada rivojlantirishni nazarda tutuvchi davlat boshqaruvining zamonaviy tizimlarini rivojlantirish;
  - mehnat unumdorligini oshirish, mahsulot sifatini oshirish,
  - qishloq xo'jaligiga oid bilimlar va axborotni tarqatishning samarali tizimini yaratish,
  - qishloq hududlarini mutanosib va barqaror rivojlantirishni qo'llab-quvvatlashni nazarda tutuvchi qishloq hududlarini rivojlantirish;
  - statistik ma'lumotlarni to'plash va ma'lumotlarni to'plash, tahlil qilish va tarqatishning samarali tizimlarini ishlab chiqish va joriy etishni nazarda tutuvchi tarmoq statistikasining shaffof tizimini ishlab chiqish; [3]

“Qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat sektorining “yashil iqtisodiyot”ga inklyuziv o‘tishini qo‘llab-quvvatlash va iqlimga yo‘naltirilgan qishloq xo‘jaligi bilimlari va innovatsion tizimini rivojlantirish. (UAKIS)” loyihasi [4]

№	Ko‘rsatkichlar	Loyiha mazmuni
1	Loyiha holati	Amalda
2	Loyihaning davomiyligi	2021 yil sentyabrdan 2025 yil sentyabrgacha
3	Loyiha byudjeti	4,150,000,00 evro
4	SDG o‘zgarishiga qarshi kurash	6-maqсад: Toza suv va sanitariya 13-maqсад: Iqlim 15-maqсад: Er usti ekotizimlarini saqlash
5	Faoliyat turi	Qishloq xo‘jaligi sohasida bilim va innovatsion tizimni rivojlantirish
6	Loyiha hamkori	O‘zbekiston Respublikasi Qishloq xo‘jaligi vazirligi
7	Loyihaning maqsadi	O‘zbekistonning qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat sektorida yashil iqtisodiyotga inklyuziv o‘tishga ko‘maklashish va O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligida iqlimga mos bilim va innovatsiya tizimini joriy etish. Muayyan maqsadlarga quyidagilar kiradi: 1. O‘zbekiston Hukumatining Milliy Aniq hissalar (MHM), Milliy Moslashuv rejasi (YAP) va Barqaror Rivojlanish Maqsadlari (BRM) doirasidagi kengroq majburiyatlariga muvofiq, qishloq-oziq-ovqat qiymat zanjiri bo‘ylab yashil investitsiyalarni rag‘batlantirish va qo‘llab-quvvatlash siyosati bilimga asoslangan qoidalarni izchil ishlab chiqish va joriy etish. 2. Mahalliy bilim va salohiyatni safarbar qilish, fermerlar va agrobiznesning joriy va istiqboldagi ehtiyojlarini qondirish uchun iqlimga asoslangan investitsiyalarni kengaytirish, davlat va xususiy moliyalashtirishni jalb qilish va ko‘lamini kengaytirish maqsadida “Qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat sektori innovatsion va brokerlik xizmatlari”ni tashkil etish (UAKISga integratsiyalashgan) fermerlar va agrobiznesning joriy va kelajakdagi ehtiyojlarini qondirish uchun iqlimga asoslangan investitsiyalar, shuningdek, qishloq aholisining iqlimga chidamli turmush tarzini qo‘llab-quvvatlash. 3. Iqlim o‘zgarishiga moslashish va ularning oqibatlarini yumshatish amaliyotini sinovdan o‘tkazish va ko‘rsatish hamda tegishli hollarda COVID-19 ta‘siridan transformativ tiklanish hamda oilaviy fermer xo‘jaliklari, fermerlarni qamrab olgan amaliy amalga oshirish uchun innovatsion “fermer xo‘jaligi darajasidagi” loyihalar, birinchi navbatda, kichik hajmdagi loyihalar, agrosanoat zanjirining kooperativlari va mikrokorxonalari.
8	Kutilgan natijalar	1: Qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat sohasida innovatsiyalar va vositachilikni qo‘llab-quvvatlash xizmatlarini yaratish. Ushbu natijaga quyidagi tadbirlarni amalga oshirish orqali erishiladi: 1.1. Qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat sohasida innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash hamda vositachilik xizmatlarini samarali yo‘lga qo‘yish va ushbu sektorda iqlim o‘zgarishiga qarshi kurashni kengaytirish uchun siyosat va me‘yoriy-huquqiy bazani takomillashtirishni qo‘llab-quvvatlash. 1.2. Qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat sohasida innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash va vositachilik xizmatlari orqali samarali xizmatlarni taqdim etish uchun UAKIS tizimida ishtirok etuvchi a‘zolar o‘rtasida institutsional salohiyatni oshirish va hamkorlik. 1.3. Loyiha portfellarini birgalikda rejalashtirish va tanlash. 1.4. UAKIS doirasida uzluksiz qayta aloqa, o‘qitish va bilimlarni boshqarish tizimini yaratish. 2: Qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat sohasida innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash uchun operativ guruhlar va hamkorliklarni yaratish: 2.1. Qishloq-oziq-ovqat innovatsion operatsion guruhlarini tashkil etish va iqlimga mos qishloq xo‘jaligiga va yashil qishloq xo‘jaligining oziq-ovqat qiymat zanjiriga o‘tish uchun yangi innovatsion takliflarni birlashtirish. 2.2. Innovatsion operatsiyalar bo‘yicha guruhlar a‘zolari va hamkorlari uchun treninglar, salohiyatni oshirish va texnik maslahatlarni tashkil qilish. 2.3. Iqlim o‘zgarishiga moslashish va uning oqibatlarini yumshatish bo‘yicha texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha innovatsion loyihalarni maqsadli moliyaviy qo‘llab-quvvatlash va investitsiyalar bilan ta‘minlash. 2.4. Boshqa hududlarda/viloyatlarda innovatsiyalarni ilgari surish uchun tarmoq va axborot almashish dasturlarini yo‘lga qo‘ying.

2020-2030-yillarda O‘zbekiston Respublikasi qishloq xo‘jaligini rivojlantirish strategiyasini amalga oshirish va amalga oshirish bo‘yicha “Yo‘l xaritasi” tasdiqlandi [5].

Strategiyaning ustuvor yo‘nalishlari belgilab olindi, jumladan:

- oziq-ovqat xavfsizligi bo‘yicha milliy siyosatni ishlab chiqish va amalga oshirish;

- qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotib olish va sotishda bozor tamoyillarini keng joriy etish, sifat nazorati infratuzilmasini rivojlantirish, eksportni rag'batlantirish, qulay agrobiznes muhiti va qo'shilgan qiymat zanjirini yaratish, bu esa yuqori qo'shimcha qiymatga ega qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat qishloq xo'jaligi tarmoqlarini nazarda tutadi;

- sektorda davlat ishtirokini qisqartirish va investitsion jozibadorlikni oshirish mexanizmlarini joriy etish;

- tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va atrof-muhitni muhofaza qilish tizimini takomillashtirish;

- qishloq xo'jaligida davlat boshqaruvi tuzilmasini qayta qurish va yanada rivojlantirishni nazarda tutuvchi zamonaviy boshqaruv tizimlarini rivojlantirish;

- fermer xo'jaliklarida mehnat unumdorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va yuqori qo'shilgan qiymat yaratishga qaratilgan tarmoq dasturlarini ishlab chiqish orqali davlat xarajatlari samaradorligini oshirish va bosqichma-bosqich qayta taqsimlash;

- fan, ta'lim, axborot va konsalting xizmatlari tizimini rivojlantirish va boshqalar.

Mamlakatimizda milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash bo'yicha muhim vazifa va chora-tadbirlar, jumladan, har bir hududda yirik ulgurji va savdo markazlari, logistika, zamonaviy savdo markazlari, qishloq joylarda ko'chma savdo shoxobchalari tashkil etilmoqda.

Shuningdek, bu borada izchillikni ta'minlash maqsadida har yili hududlarda savdo xizmatlari va yo'l infratuzilmasini rivojlantirish chora-tadbirlari dasturini ishlab chiqish belgilandi. Joriy yilda 30 ta bozor-savdo majmuasi, 13 ta yirik va 1000 ta kichik yo'l bo'yi infratuzilmasi obyektlarini barpo etish rejalashtirilgan. Bugungi kunda Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahrining umumiy qiymati 6,1 trln., Andijon (1), Namangan (1) va Toshkent (3) viloyatlarida jami 41 ta yirik savdo majmualari va 364 mlrd. so'mlik 5 ta logistika markazi qurilishi davom etmoqda [6].

Xulosa o'rinda shuni ta'kidlab o'tish mumkinki, mamlakatimizda qishloq xo'jaligi tarmoqlari infratuzilmasini ta'minlash sohasidagi davlat siyosatining strategik maqsadi qishloq xo'jaligi tarmoqlarining iqtisodiy, huquqiy va boshqa talablariga javob beradigan shunday tizimini shakllantirishdan iborat. Bu nafaqat tarmoq, balki milliy va siyosiy ahamiyatga ega, chunki qishloq xo'jaligiga xizmat ko'rsatish darajasi ko'p jihatdan butun aholi turmush darajasini belgilaydi. Bu borada davlatimiz tomonidan qishloq xo'jaligi bilan bir qatorda agrar tarmoq infratuzilmasiga ham alohida e'tibor qaratilishi zarur.

Yuqoridagi fikr va mulohazalardan kelib bir qator tavsiyalarni berib o'tmoqchimiz:

Birinchidan, bunda agrar sektor manfaatlari, mehnat munosabatlarini tartibga solish, infratuzilma tarmoqlarining moddiy-texnika vositalari va boshqa iqtisodiy resurslar yetkazib beruvchilar bilan munosabatlariga alohida e'tibor qaratish zarur.

Ikkinchidan, bozor infratuzilmasini tartibga solish, shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish asosida uni boshqaruvchi tuzilmalarni hududiy miqyosda yanada takomillashtirish.

Uchunchidan, bozor iqtisodiyoti sharoitida qishloq xo'jaligining asosiy va yordamchi tarmoqlarining normal faoliyat yuritishini ta'minlashda zamonaviy texnik vositalarga asoslangan aloqa jarayonlari alohida o'rin tutadi. Davlat mulkida qolgan mulk va obyektlarni infratuzilmaviy boshqarishning samarali tizimini yaratish zarur.

To'rtinchidan, mamlakatda qishloq xo'jaligi tarmoqlari infratuzilmasini samarali faoliyat ko'rsatish maqsadiga erishish uchun mahalliy boshqaruv darajasini oshirish masalalariga ustuvor ahamiyat qaratilmoqda. Hozirgi vaqtda boshqaruv tizimlarida qo'llanilmaydigan marketing xizmatlariga alohida o'rin berilishi kerak. Bu, ayniqsa, xizmat ko'rsatish korxonalarining qishloq xo'jaligi tarmoqlari xizmatlari marketingiga taalluqlidir. Shu bilan birga, hayot qishloq xo'jaligi infratuzilmasi ob'ektlarining davlat va mahalliy xizmat ko'rsatish bozorlarida raqobatbardoshligini oshirish zaruriyatini ilgari surmoqda.

Beshinchidan, mulkchilik va xo'jalik yuritishning barcha shakllarini rivojlantirish, nafaqat qishloq xo'jaligida, balki xizmat ko'rsatish sohasida ham bozor infratuzilmalarini shakllantirish va

faoliyat yuritishini qo'llab-quvvatlash hamda qishloq xo'jaligi infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlarini ishlab chiqish.

Ishlab chiqarish xizmatlari infratuzilmasini, agrosanoat majmuasini moddiy-texnik ta'minotini rivojlantirish muammolarini ko'rib chiqish zamonaviy sharoitda iste'molchilar va etkazib beruvchilarning o'zaro munosabatlari shakllari sezilarli darajada o'zgarib bormoqda, degan xulosaga kelishga imkon beradi [7].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. https://yumh.uz/en/news_detail/387
2. https://yumh.uz/en/news_detail/387
3. <https://kun.uz/uz/54944102>
4. <https://www.undp.org/uz/uzbekistan/projects/qishloq-xojaligi-va-oziq-ovqat-sektorining-yashil-iqtisodiyotga-inklyuziv-otishini-qollab-quvvatlash-va-iqlimga-yonaltirilgan>
5. https://www.norma.uz/oz/qonunchilikda_yangi/qishloq_hujaligida_bozor_mehanzimlari_rivojlantiriladi_va_ilmiy_uslublar_joriy_etiladi
6. <https://yuz.uz/uz/news/hududlarda-savdo-infratuzilmasi-rivojlanyaptimi>
7. <https://fundamental-research.ru/ru/article/view?id=30111>

UDC 340

POSSIBILITES OF EFFECTIVA USE OF ACTIVITIES OF ISLAMIC FINANCE ORGANIZATIONS IN UZBEKISTAN

D.D.Sattarova, teacher, "Ma'mun University" NGO, Khiva

Annotatsiya. *Maqolada islom moliyasining mazmuni, O'zbekistonda islom moliyasini rivojlantirish va islom moliyasi tashkilotlari faoliyatidan samarali foydalanish imkoniyatlari bayon etilgan.*

Kalit so'zlar: *islom moliyasi, islom banklari, sherikchilik, islom kapital bozori, islom moliyasi mahsulotlari va xizmatlari, so'rovnom.*

Аннотация. *В статье описано содержание исламских финансов, развитие исламских финансов в Узбекистане и возможности.*

Ключевые слова: *исламские финансы, исламские банки, партнерство, исламский рынок капитала, продукты и услуги исламского финансирования, анкета.*

Abstract. *The article describes the content of Islamic finance, the development of Islamic finance in Uzbekistan and the possibilities of effective use of the activities of Islamic finance organizations.*

Keywords: *Islamic finance, Islamic banks, partnership, Islamic capital market, Islamic finance products and services, questionnaire.*

Introduction. Nowadays, the Islamic financial network is one of the rapidly developing and the areas that includes innovative financing mechanisms in the world. According to the Islamic Financial Development Report 2021 highlights the growth of Islamic finance assets with a significant, continuous rise from USD1.975 trillion in 2014 to USD3.374 trillion in 2020, and a projected reach of almost USD 5 trillion in 2025. The development of this network is especially relevant for countries where the majority of the population is Muslim.

In the address of the President of the Republic of Uzbekistan to the Oliy Majlis dated 29.12.2020, it was noted that "The time has come to create a legal framework for the introduction of Islamic financial services in our country". Islamic financing is a new direction for the economy of Uzbekistan, which is needed by both the business side and the population. The emergence of alternative financing products helps to expand the population's access to financial services. Therefore, it is important to attract the funds of existing banks, investment funds and companies whose activities are based on Islamic financing in Muslim countries for the purpose of socio-economic development of Uzbekistan and support of the private sector.

Material and methods. Islam propounds the guiding principles and prescribes a set of rules, for all aspects of human life, including the economic aspect. Islamic finance refers to how businesses